

VALSTYBĖS KONTROLĖS TOLERANCIJOS KORUPCIJAI INDEKSO 2021 M. TYRIMO REZULTATAI

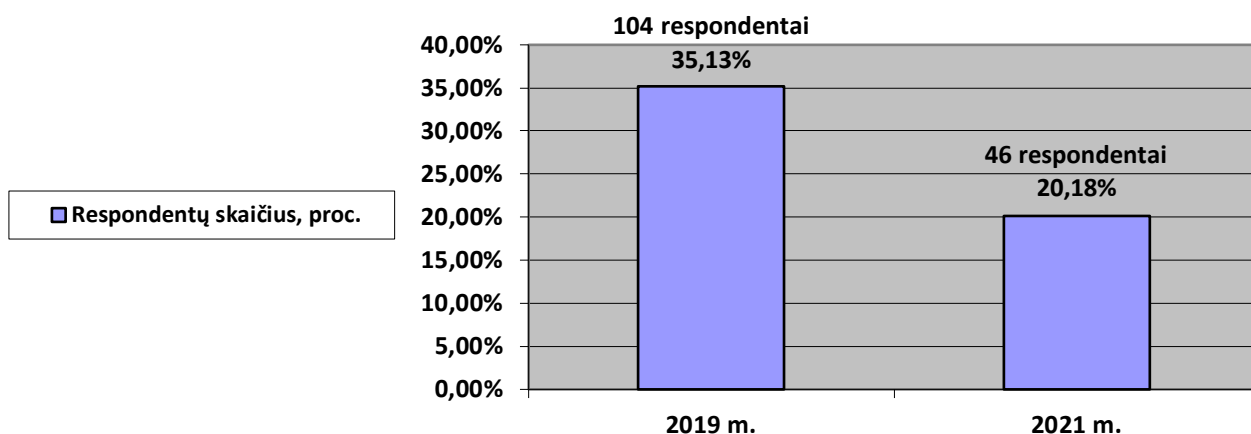
2021 m. IV ketvirtį Valstybės kontrolėje (toliau – VK) atliktas VK tolerancijos korupcijai tyrimas.

Tyrimo tikslas:

Nustatyti tolerancijos VK korupcijai indeksą, t. y. koks yra VK darbuotojų bendras požiūris į korupciją, kiek plačiai paplitęs šis reiškinys, koks VK darbuotojų santykis su korupcinio pobūdžio apraiškomis bei palyginti tyrimo rezultatus su 2019 m. atlikto tyrimo rezultatais.

Tyrimo dalyviai:

Siekiant kuo tiksliau nustatyti bendrą VK tolerancijos indeksą anonimine tyrimo anketa buvo paskelbta VK intranete ir visi darbuotojai turėjo galimybę dalyvauti apklausoje. Tyrime dalyvavo 46 darbuotojai t. y. **20,18%**.

Apklausos dalyvių darbo trukmė VK:

Darbo metai	2019 m.	2021 m.
iki 1 m.	5	4
1–5 m.	21	9
6–10 m.	26	6
Daugiau kaip 10 m.	52	29

Tyrimo trukmė:

Anketai užpildyti buvo skirta 6 darbo dienos t. y. nuo 2019-10-01 iki 2019-10-08.

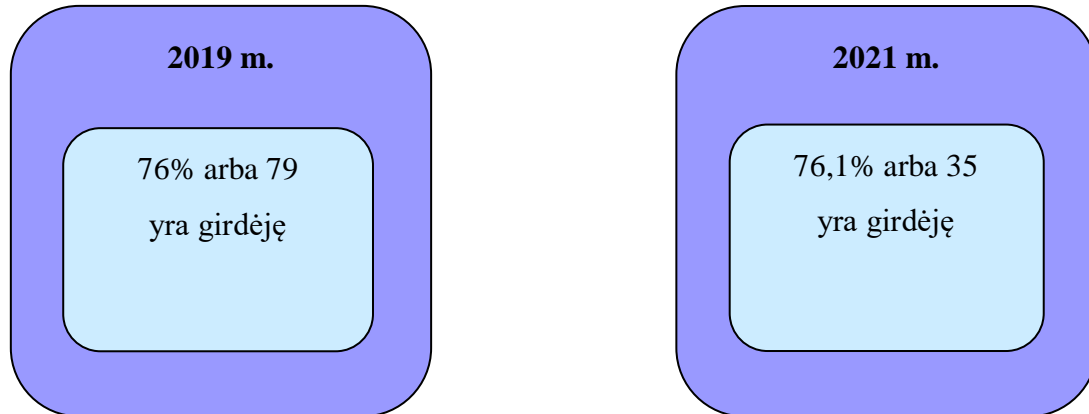
Tyrimo klausimai:

- 1 klausimas apie respondentų darbo trukmė VK;
- 3 klausimai, susiję su respondentų požiūriu į tarnybinės etikos pažeidimus;
- 7 klausimai, susiję su respondentų požiūriu į korupciją bei korupcijos prevenciją;
- 1 atviras klausimas, skirtas respondentams, norintiems pateikti pasiūlymus bei pastabas dėl korupcijos prevencijos VK.

Siekiant išanalizuoti, lyginti tyrimo rezultatų pokyčius bei nustatyti tendencijas, tiek 2019 m., tiek 2021 m. tyrimo anketa sudaryta iš 12 analogiškų klausimų.

I DALIS. VK DARBUOTOJŲ POŽIŪRIS Į KORUPCIJĄ BEI KORUPCIJOS PREVENCIJĄ

1. AR VK DARBUOTOJAI YRA GIRDĖJĘ APIE VK VYKDOMAS KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONES?

IŠVADA: per dvejus metus VK darbuotojų girdėjusių apie VK vykdomas korupcijos prevencijos priemones dalis beveik nepasikeitė

1.1. Apie kokias korupcijos prevencijos priemones darbuotojai yra girdėję?

Apklausoje dalyviai, kurie yra girdėję apie VK vykdomas korupcijos prevencijos priemones, dažniausiai įvardijo šias:

- mokymai ir švietimas korupcijos prevencijos tema;
- pranešimai apie korupcinę veiklą ir pranešimų kanalas;
- tarnybinės etikos kodeksas, Korupcijos prevencijos komisija, Tarnybinės etikos komisija, korupcijos pasireiškimo nustatymas, privačių interesų deklaravimas ir interesų konfliktų vengimas, nusišalinimai
- priemonės patvirtintos VK įsakymu;
- darbuotojų tolerancijos korupcijai nustatymas, korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, prevencijos komisijos veikla, teises aktų projektų antikorpucinis vertinimas, pažeidimų tyrimas, Etikos kodekso vaidmuo;
- ši apklausa, rekomendacijos Interesų valdymo temomis;
- dovanų politika;
- antikorpucinis švietimas ir informavimas;
- galimybė pranešti apie galimus korupcijos atvejus, pokalbiai;
- apklausų pristatymai;
- galimybė pranešti vadovui apie korupcijos atvejus;
- sukurta anoniminių pranešimų apie galimas korupcijos apraiškas pateikimo tvarka;
- korupcijos prevencijos programa, komisijos veiklos planas;
- pranešimų įrankis apie pastebėtas korupcijos apraiškas institucijoje.

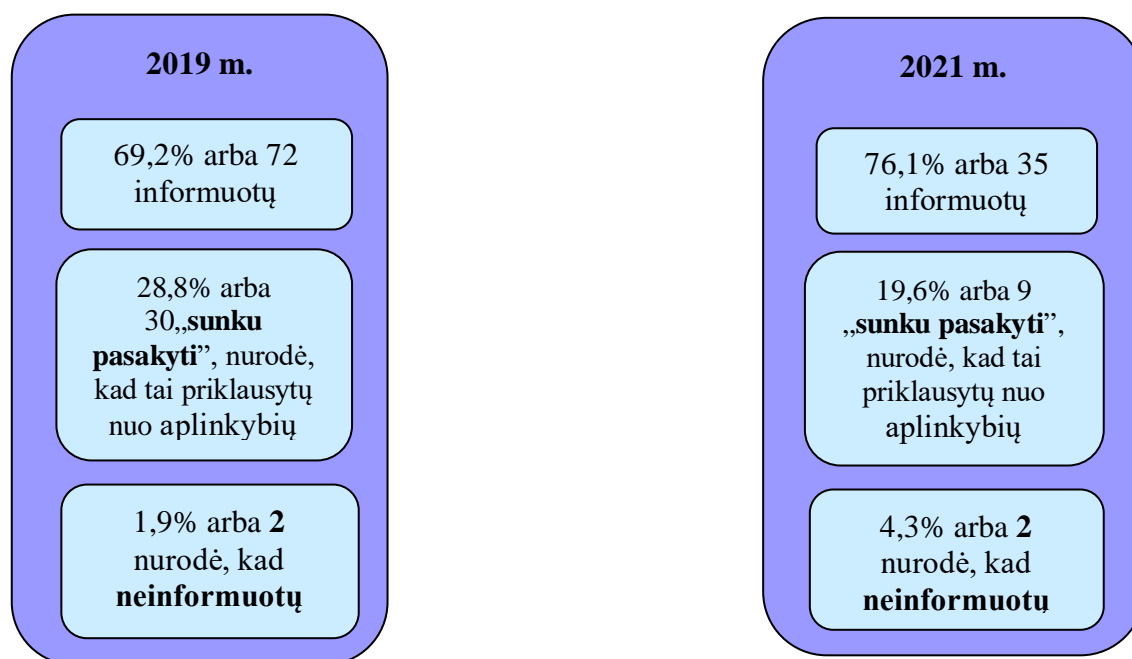
2. DĖL KOKIŲ PRIEŽASČIŲ VK DARBUOTOJAI NEGIRDĖJO APIE VK VYKDOMAS KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONES

2021 m. priežastys, dėl kurių darbuotojai nėra girdėję apie korupcijos prevencijos VK priemonės nurodytos tokios:

- 36,4% (4 darbuotojai) nurodė, kad nežino, kur tokios informacijos rasti;
- 27,3% (3 darbuotojai) nurodė, kad tai neaktualu, nes nesusiję su darbuotojo tiesioginėmis pareigomis;
- po 9,1% (po 1 darbuotoją) nurodė, kad negirdėjo, jog yra vykdoma korupcijos, prevencija; arba nurodė, kad tikslingai nesidomėjo kokios priemonės vykdomos VK, taip pat, kad trūksta viešinimo, o pačios priemonės nėra išdiskutuotos su darbuotojais arba nėra girdėję apie šiuo metu vykdomą projektą, susijusį su korupcijos prevencija.

IŠVADA: 2021 m. sumažėjo darbuotojų, nežinančių, kur rasti su korupcijos prevencija susijusios informacijos, tačiau padaugėjo tokių, kurie nežino apie institucijoje vykdomą korupcijos prevencijos veiklą dėl viešinimo trūkumo, arba nesidomėjo kokios priemonės vykdomas VK, bei kurie mano, kad ši sritis nėra susijusi su jų veikla/darbu

3. AR VK DARBUOTOJAI ASMENIŠKAI INFORMUOTŲ APIE JIEMS ŽINOMĄ KORUPCIJOS ATVEJĮ

IŠVADA: per dvejus metus VK darbuotojų, nurodžiusių, kad praneštų apie jiems žinomą, korupcijos atvejį padidėjo 6,9 %

3.1. Kur kreiptusi VK darbuotojai susidūrę su korupcija?

Tiek 2019 m., tiek 2021 m. apklausos dalyviai, kurie nurodė, jog žino, kur reikėtų kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejus, ir į klausimą „Įrašykite, kur reikėtų kreiptis“ dažniausiai įvardijo:

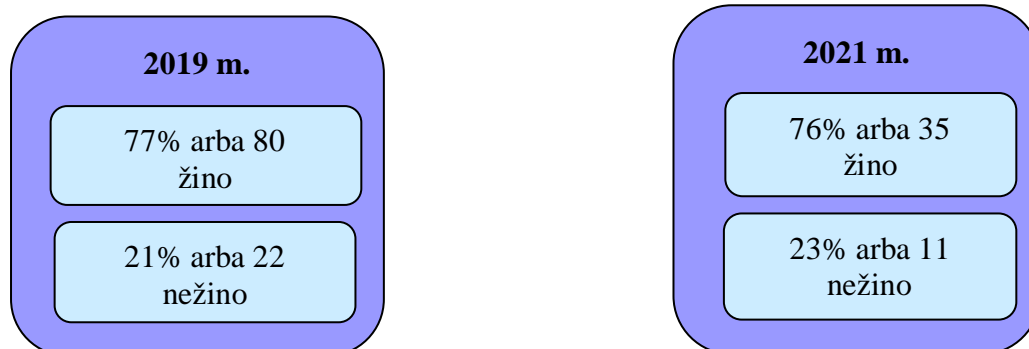
- tiesioginį vadovą,
- STT;
- Korupcijos prevencijos arba Etikos komisija;
- Valstybės kontrolierius
- Atitikties pareigūnas.

3.2. Kokios yra nepranešimo apie korupciją priežastys?

VK darbuotojai, kurie nepranešė, kad darbe susidūrė su korupcija, nurodė tokias galimas priežastis, dėl kurių nepranešė (galima buvo rinktis kelis atsakymo variantus):	2019 m.	2021 m.
Nesu įsitikinęs, kad tai korupcijos atvejis	15	4
Tie kurie informuoja galų gale nukenčia skaudžiausiai	4	1
Nėra prasmės informuoti, nes su tuo susijusių asmenų vis tiek niekas nenubaustų	2	1
Nežinau ką informuoti	2	1
Nesijausčiau saugus informuodamas (ne visais Etikos komisijos nariais pasitikima, galimas paskesnis požiūris institucijoje, vertinant profesinę veiklą	3	3
Nenoriu nieko išduoti, sukelti papildomų rūpesčių	1	1

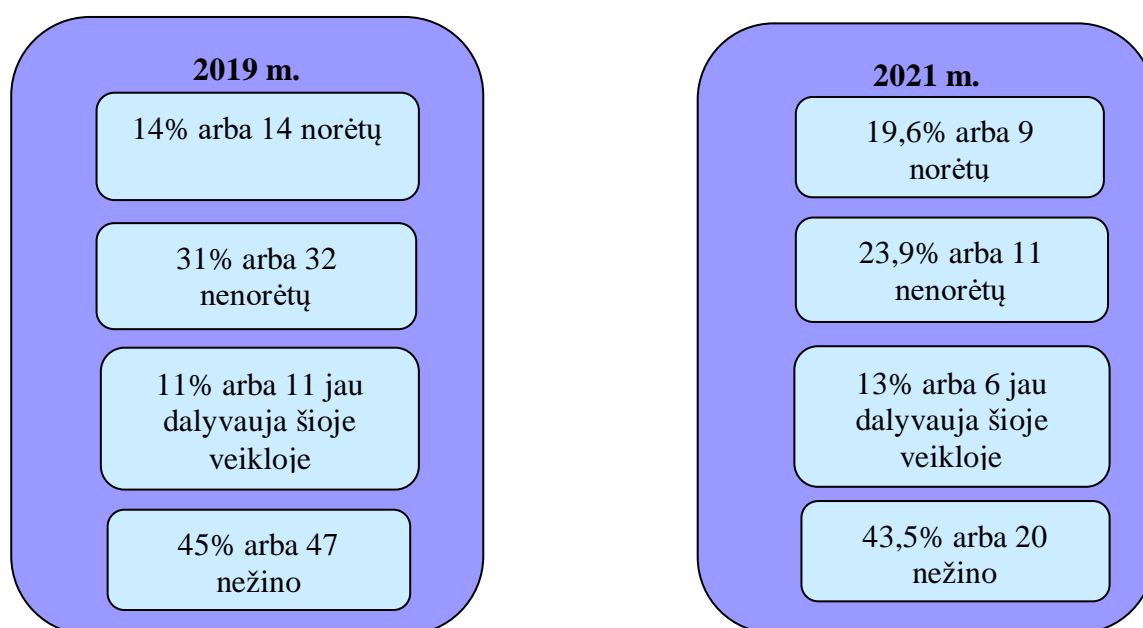
IŠVADA: tiek 2019, tiek 2021 m. dominuoja ta pati nepranešimo priežastis – t. y. kad darbuotojai nėra įsitikinę, ar tai yra korupcijos atvejis

4. AR VK DARBUOTOJAI ŽINO, KUR KREIPTIS, NORINT PRANEŠTI APIE KORUPCIJOS ATVEJĮ?

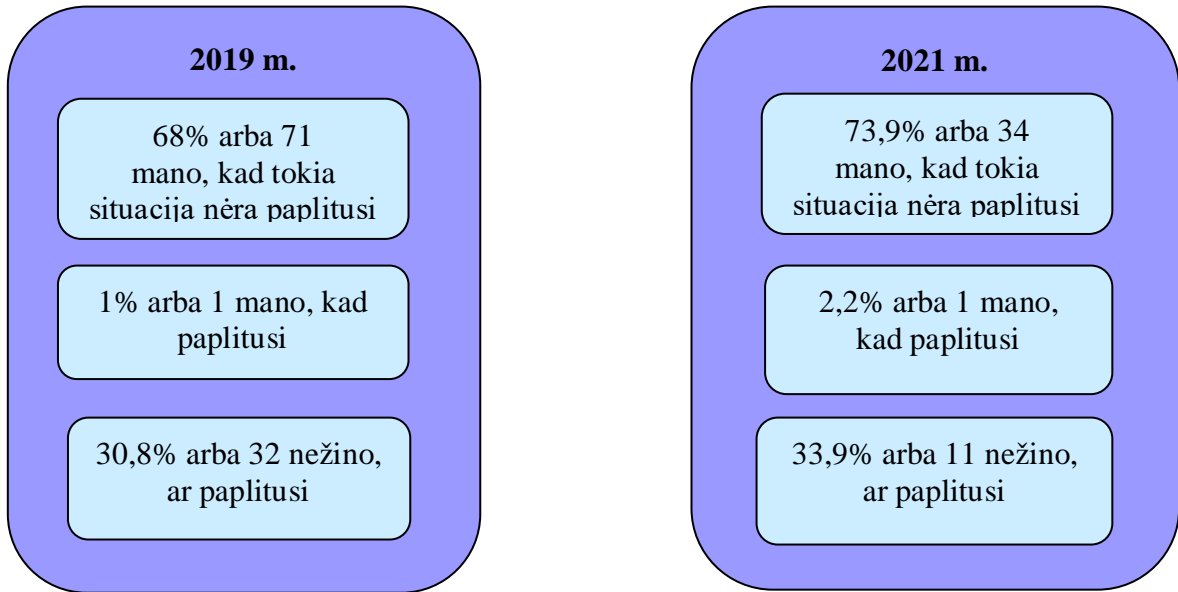
IŠVADA: per dvejus metus VK darbuotojų dalis, žinančių kur kreiptis, norint pranešti apie korupciją sumažėjo 1%

5. AR VK DARBUOTOJAI NORĖTŲ DALYVAUTI ANTIKORUPCINĖJE VEIKLOJE?

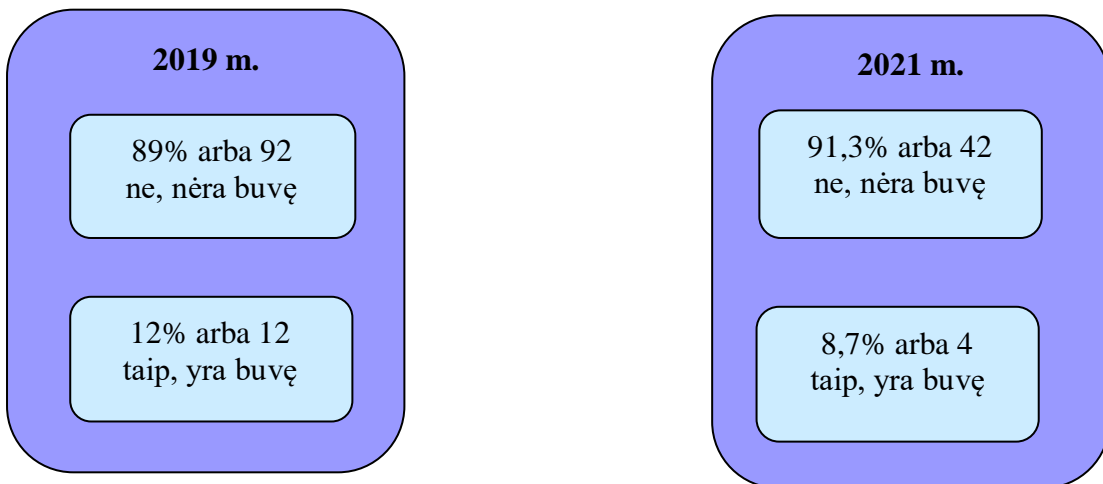
IŠVADA: per dvejus metus VK darbuotojų dalis, norinčių dalyvauti antikorupcinėje veikloje, padidėjo 5,6%, taip pat 2% padaugėjo jau dalyvaujančių šioje veikloje darbuotojų.

6. AR VK YRA PAPLITUSI SITUACIJA, KAI VK DARBUOTOJAMS NORIMA NETEISĖTAI ATSYLYGINTI?

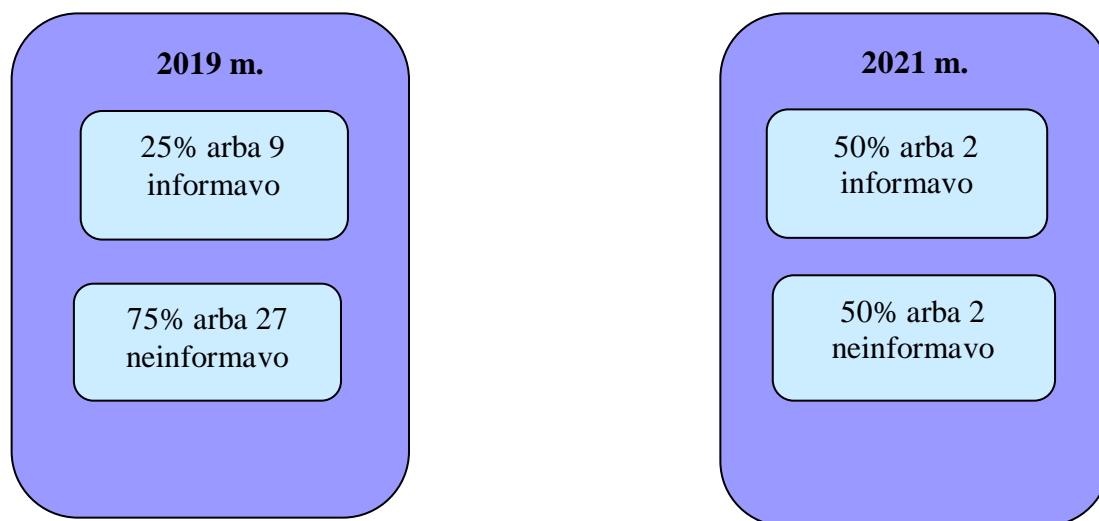
IŠVADA: per dvejus metus VK darbuotojų dalis, manančių, kad VK nėra paplitusi situacija, kai VK darbuotojams norima neteisėtai atsilyginti, padidėjo 5,9%

7. AR VK DARBUOTOJUI AR JO KOLEGAI BUVO SIŪLOMAS NETEISĖTAS ATLYGIS AR KITAIP BUVO DARBE SUSIDURTA SU KORUPCIJOS APRAIŠKOMIS?

IŠVADA: per dvejus metus VK darbuotojų dalis, susidūrusių su korupcijos apraiškomis darbe, dalis sumažėjo 3,3%

7.1 AR SUSIDŪRĘ SU KORUPCIJOS APRAIŠKOMIS IR SIŪLOMĄ KYIŠĮ VK DARBUOTOJAI APIE TAI INFORMAVO?

IŠVADA: pusė VK darbuotojų, kurie darbe susiduria su korupcijos apraiškomis, apie tai nepraneša

7.2. Kokius asmenis VK darbuotojai, susidūrę su korupcijos apraiškomis, informuoja?

2019 m., apklausos dalyviai, kurie nurodė, ką informavo susidūrę su korupcijos apraiškomis, ir į klausimą „Jei informavote nurodykite ką?“ įvardijo: tiesioginį vadovą ir institucijos vadovybę, tačiau **2021 m.** informuotų tik tiesioginį vadovą.

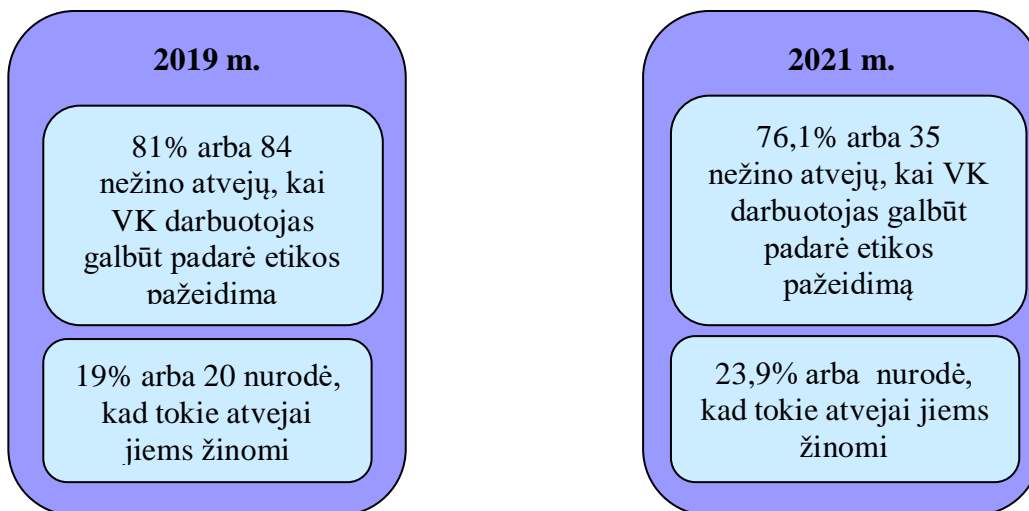
IŠVADA: susidūrus su korupcijos apraiškomis apie tai pranešama tiesioginiam vadovui

7.3. Kokios yra neinformavimo apie korupcijos apraiškas priežastys?

VK darbuotojai, kurie nepranešė, kad darbe susidūrė su korupcijos apraiškomis, nurodė tokias galimas priežastis, dėl kurių nepranešė (galima buvo rinktis kelis atsakymo variantus):	2019 m.	2021 m.
Nežinojo ką informuoti	1	-
Nematė prasmės, nes su tuo susijusių asmenų vis tiek niekas nenubaustų	1	1
Tie kurie informuoja galų gale nukenčia skaudžiausiai	-	-
Visi žino apie tuos atvejus, bet niekas neinformuoja	-	-
Atvejis nereikšmingas, kad apie jį nėra prasmės informuoti	1	-
Nenorėjau nieko išduoti, sukelti papildomų rūpesčių	-	-
Nebuvau įsitikinęs, kad tai korupcijos apraiška	3	1
Sunku pasiryžti ir tam reikia laiko	-	-

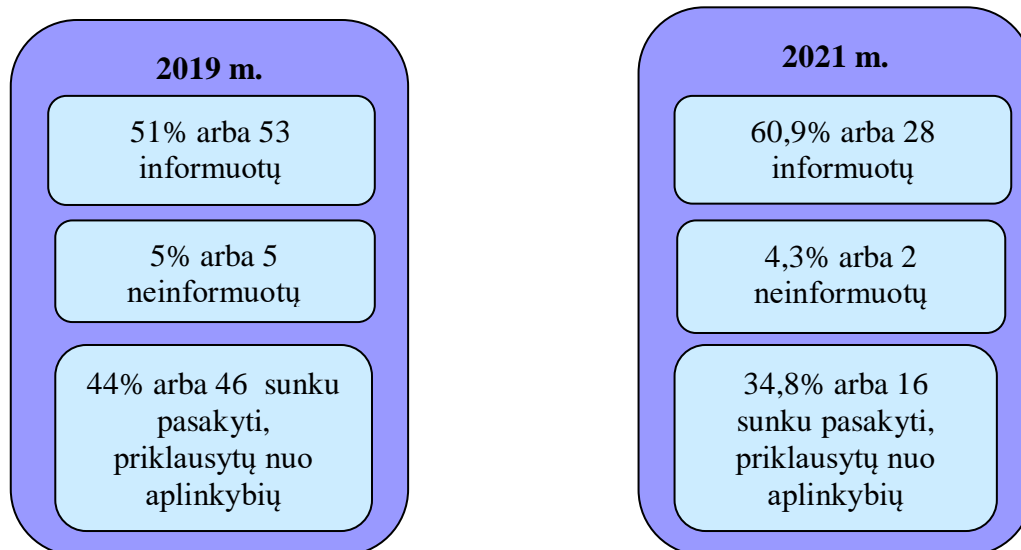
IŠVADA: 2019 m. ir 2021 m. dominuoja ta pačios neinformavimo priežastys: darbuotojai nėra įsitikinę ar tai yra korupcija arba darbuotojai nemato prasmės informuodami, nes su tuo susijusių asmenų vis tiek niekas nenubaustų.

8. Ar VK darbuotojai žino atvejų, kai kitas VK darbuotojas galbūt padarė tarnybinės etikos pažeidimą?

IŠVADA: per dvejus metus VK darbuotojų, nurodžiusių, kad žino atvejų, kai kitas VK darbuotojas galbūt padarė tarnybinės etikos pažeidimą, dalis padidėjo 4,9%

9. Ar VK darbuotojai asmeniškai informuotų apie jiems žinomą kito VK darbuotojo galbūt padarytą tarnybinės etikos pažeidimą?

IŠVADA: per dvejus metus VK darbuotojų, nurodžiusių, kad informuotų, apie jiems žinomą kito VK darbuotojo galbūt padarytą tarnybinės etikos pažeidimą, dalis padidėjo 7,9%.

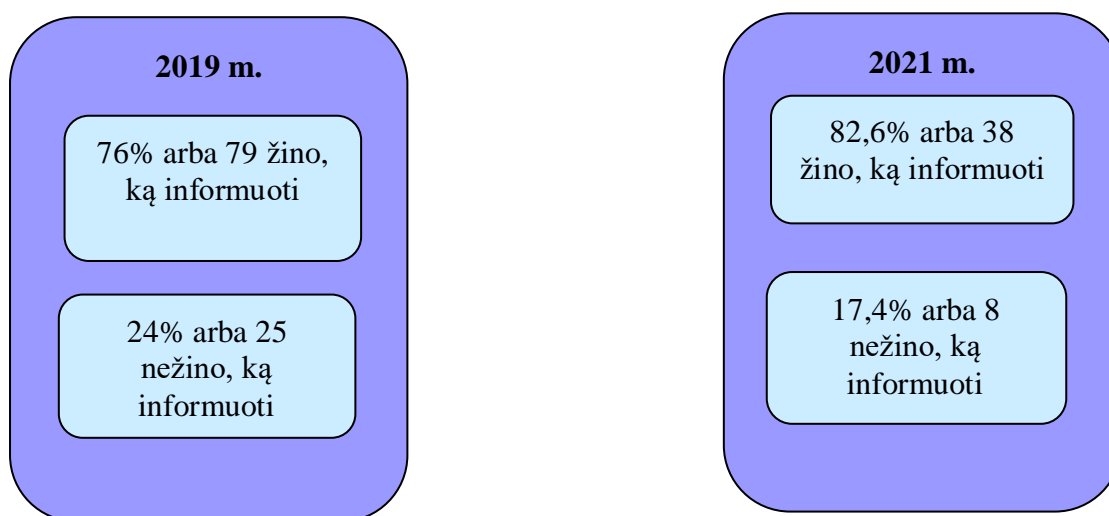
10. Kokios yra neinformavimo apie VK darbuotojo galbūt padarytą etikos pažeidimą priežastys?

VK darbuotojai, kurie asmeniškai neinformuotų, apie jiems žinomą kito VK darbuotojo galbūt padarytą tarnybinės etikos pažeidimą priežastis, dėl kurių neinformavo (galima buvo rinktis kelis atsakymo variantus):	2019 m.	2021 m.
Nebuvo įsitikinęs, kad tai tarnybinės etikos pažeidimas	20	6
Atvejis nereikšmingas, kad apie jį nėra prasmės informuoti	6	5
Nenorėjau nieko išduoti, sukelti papildomų rūpesčių	1	1
Nematė prasmės, nes su tuo susijusių asmenų vis tiek niekas nenubaustų	-	1
Nesijausčiau saugus informuodamas (nes nesukurta motyvacinė sistema, o tos elgesys nėra skatinamas ar palaikomas, galimai atsilieptų darbuotojo profesinės veiklos vertinimui ir vykdomas mobingas)	2	4
Nežinojo ką informuoti	1	1

IŠVADA: 2019 m. bei 2021 m. dominuoja ta pati neinformavimo priežastis: darbuotojai nėra įsitikinę, ar tai - tarnybinės etikos pažeidimas.

II DALIS. TOLERANCIJOS TARNYBINĖS ETIKOS PAŽEIDIMAMS LYGIS

11. Ar VK darbuotojai žino kaip ir ką reikia informuoti, apie galbūt padarytą tarnybinės etikos pažeidimą?

IŠVADA: per dvejus metus VK darbuotojų, žinančių, kaip ir ką reikia informuoti apie galbūt padarytą tarnybinės etikos pažeidimą, dalis padidėjo 6,6%

12. Kokius asmenis VK darbuotojai informuoti apie galbūt padarytą tarnybinės etikos pažeidimą?

Tiek 2019 m., tiek 2021 m. apklausos dalyviai, kurie nurodė, **kokius asmenis VK darbuotojai informuoti apie galbūt padarytą tarnybinės etikos pažeidimą**, ir į klausimą „Įrašykite, ką ir kaip reikia informuoti“ dažniausiai įvardijo:

- etikos komisiją;
- tiesioginį vadovą,
- VTEK arba STT;
- pateiktų pranešimą per vidinį pranešimų kanalą ar KVS;
- korupcijos prevencijos komisiją.

III DALIS. APIBENDRINTI VK DARBUOTOJŲ PASIŪLYMAI IR PASTABOS DĖL KORUPCIJOS IR TARNYBINĖS ETIKOS PAŽEIDIMŲ PREVENCIJOS

13 darbuotojų pateikė pasiūlymus:

Dažniausi pasiūlymai: vykdyti mokymus; daugiau dėmesio skirti gyvam bendravimui, didesnės komunikacijos, rengti paprastas ir suprantamas atmintines, priminimus bei rekomendacijas, kurių metu pažvelgti į korupciją plačiau t. y. kaip į sisteminį reiškinį, o ne mažų dovanėlių priėmimą; organizuoti gyvas diskusijas.

Buvo pateikti siūlymai užtikrinti didesnę skaidrumą įtraukiant visus darbuotojus į antikorupcinę veiklą - tiek ją planuojant, tiek įgyvendinant, dažniau vykdyti apklausas, o jų rezultatus skelbti viešai, bei paaiškinti priimtų sprendimų motyvus. Taip pat siūloma į Korupcijos prevencijos komisijos sudėtį įtraukti ne tik administracijos darbuotojus, bet komisijos narių daugumą turėtų sudaryti auditoriai, kurie analizuotų ir vertintų korupcijos pasireiškimo rizikas atliekant auditus.

Taip siūlyta ieškoti ir sukurti patrauklius, inovatyvius formatus institucijos darbuotojų šveitimui dėl korupcijos ir etikos pažeidimų pažinimo, tokių situacijų vengimo ir valdymo, trumpai ir aiškiai įvardijant, kokios priemonės vykdomos VK. Taip pat pageidaujama konkretesnio ir dažnesnio informavimas per seminarus, 45 minutes ir el. laiškais, kadangi dabartinėje visuomenėje darbuotojai neturi pakankamai laiko išteklių nagrinėti VK intranetą ir ieškoti informacijos.